

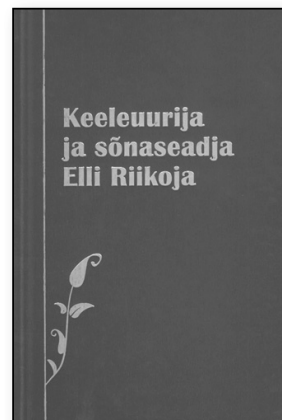
Keeleteadlase Elli Riikoja mälestusraamat

Keeleuurija ja sõnaseadja Elli Riikoja.

Koostanud Kai Adamson, toimetanud

Kai Adamson ja Maaris Raudsepp.

Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009. 480 lk.

Ilmunud on eesti keele instituudi kauaaegse teadustöötaja ning silmapaistva eesti filoloogilise kultuuri edendaja Elli Riikoja mälestuse jäädvustamisele pühendatud kogumik. Oma keeleandele leidis Elli Riikoja rakendust väga mitmel kujul – eesti keelt keeleteadlasena uurides, eesti keelekultuuri avalike esinemiste kaudu edendades, inimestega oskuslikult ja õhinal kontakteerudes ning igapäevaelu oma värvikate juttudega õilistades. Ta oli ühtaegu nii edukas keele uurija kui ka meisterlik keele kasutaja. Kogumik koosneb lugudest, sest Elli Riikojale meeldis lugusid jutustada. Vastavalt huvile ja meeleolule saab lugeja valida sobiva jupi. Raamatus on Elli Riikoja põhjalik elulugu, tema teadustegevuse ja loengupidamise ülevaade, publikatsioonide bibliograafia, valimik tema esinemiste tekste ning meenutusi kolleegidelt, laulukaaslastelt, klassiõdedelt, tuttavatelt ja pereliikmetelt. Elli Riikojat kui eesti keele uurijat, keelenõuandjat ja sõnaraamatu toimetajat tutvustavad tema töökaaslased Tiiu Erelt, Helle Metslang, Asta Õim ja Peeter Päll. Võimalikult palju on esitatud Elli Riikoja enda tekste.

Elli Riikoja oli eesti keele eestkostja ja kauni emakeele väsimatu propageerija. Ta oli asutustes oodatud lektor ja sage esineja koolide keelepäevadel. Raamatu kõige nauditavam materjal ongi Elli Riikoja enda seatud sõnad – kimp tema esinemiste tekste ja keelemõtteid. Need on lodusalt esitatud ainulaadsed keelejutud, mida on hõlbus ja mõnus lugeda. Nendes kohtub lugeja Elli Riikoja endaga, tajub tema intonatsiooni ja kogeb helget tunnet, mida temaga koos olemine pakkus. Neist ilmneb, kui vaimukalt ja põnevalt on võimalik kõnelda kuivaks ja igavaks peetavatest keeleasjadest. Esinemistel aluseks olnud rikkalik näitematerjal oli kogunenud raadiokuulamisele ja ajalehe lugemisele. Aastakümned on möödunud, kuid kahjuks pole mitmed häbiposti seatud väärkeelendid kadunud. Nii on Elli Riikoja tähelepanekud ja soovitusel asjakohased praegugi. Kogenud sõnavõtjana on ta välja

toonud hea esinemise aluse. Lektori edu pant on kolm selgust: mõtte selgus, eesmärgi selgus ja keele selgus.

Elli Riikoja keeleteadusliku ja kõnekultuuri edendava tegevuse kõrval kirjeldab raamat tema õpinguid Tallinna Tütarlaste Kommertsgümnaasiumis ning Tartu ülikoolis, osalemist liikumistes ja seltsides (Tallinna gaidide malev, korporatsioon Filiae Patriae, Emakeele Selts, Teadlaste Maja) ning aastakümneid kestnud koorilaulu harrastamist Teaduste Akadeemia naiskooris.

See on keeleraamat, aga ka isiku- ja ajasturaamat, mis aitab ühe särava ja võluva isiksuse kaudu mõista ja näha toonast keele- ja teaduselu. Elli Riikoja peaaegu 90 aasta pikkust elu kajastav kogumik annab aimu Eesti ajaloo toimunust ja pakub huviväärset nii eesti keele asjatundjatele kui ka laiemale ringile, keda paelub eesti keelekultuur ning Eesti kultuuri ajalugu 20. sajandil.

Kai Adamson